

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om funktionshinderservice, genom vilken den gällande lagen om service och stöd på grund av handikapp upphävs. I propositionen föreslås också ändringar i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda), socialvårdslagen, lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården samt lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken.

Den föreslagna lagen om funktionshinderservice ska innehålla bestämmelser om särskilda tjänster inom socialvården för personer med funktionsnedsättning. Lagen kompletterar socialvårdslagen som tillämpas som allmän lag i fråga om socialvårdens tjänster. På hälso- och sjukvård och medicinsk rehabilitering som personer med funktionsnedsättning behöver ska hälso- och sjukvårdslagen tillämpas. Därtill ska personer med funktionsnedsättning ha rätt till annan service och annat stöd som tillhandahålls med stöd av den övriga lagstiftning som gäller social- och hälsovården.

Lagen om funktionshinderservice ska innehålla en definition av person med funktionsnedsättning. Det föreslås att lagen ska tillämpas på personer som uppfyller kraven enligt definitionen. Det föreslås att välfärdsområdet ska ordna sådan särskild service som avses i lagen, om en person med funktionsnedsättning inte med stöd av någon annan lag får sådan service enligt sitt individuella behov som är nödvändig och lämplig och som behövs för en normal livsföring. Utgångspunkten vid ordnandet av särskild service föreslås vara att en person på grund av ett långvarigt funktionshinder till följd av en funktionsnedsättning eller sjukdom behöver hjälp eller stöd. Däremot ska diagnosen inte definiera tillgången till service. När det gäller äldre bör man även beakta de bestämmelser i den s.k. äldreomsorgslagen som gäller äldre personers servicebehov och tillgodoseendet av det samt de principer som styr förverkligandet av vården och omsorgen för äldre och säkrandet av kvaliteten på tjänsterna.

Lagens syfte är att uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning samt att förebygga och undanröja hinder för uppnåendet av dessa syften. Lagen har också som mål att stödja både förmågan att leva självständigt och självbestämmanderätten samt att garantera individuellt behovsprövad och tillräcklig service av god kvalitet i enlighet med personen intresse.

Välfärdsområdet ska säkerställa att servicen till innehåll, kvalitet och omfattning samt till produktionsättet tillgodoser de individuella behoven hos personen med funktionsnedsättning och att den är förenlig med personens intressen. Särskild vikt ska fästas vid tillhandahållandet av service för barn och unga personer med funktionsnedsättning. I den servicen ska beaktas barnets eller den unga personens ålder och utvecklingsnivå, kommunikationssätt, åsikt samt delaktighet och verksamhetsmöjligheter i den egna omvärlden och närmiljön. Det föreslås att servicen ska tillhandahållas så att den i första hand tryggar barnets eller den unga personens välmående och utveckling samt stöder hans eller hennes styrkor och resurser.

I lagutkastet föreskrivs det om service som ska säkerställa delaktighet och likabehandling samt nödvändig omsorg när det gäller personer med funktionsnedsättning. Till denna service hör träning, personlig assistans, särskilt stöd, stöd för boendet inklusive stöd för tillgängligt boende, kortvarig omsorg och dagverksamhet samt stöd för rörligheten. Avsikten är att välfärdsområdet oberoende av anslagen huvudsakligen ska ha en särskild skyldighet att ordna sådan service.

Det föreslås att välfärdsområdet inom ramen för sina anslag ska ersätta personer med funktionsnedsättning för hälften av kostnaderna för anskaffning av tekniska lösningar och andra

redskap än sådana som används för medicinsk rehabilitering, som de behöver för att röra sig, för interaktion samt för de dagliga sysslorna eller för fritidsaktiviteter. Dessutom kunde landskapet inom ramen för anslagen kunna ordna annan service och ekonomiskt stöd som behövs för att lagens syfte ska uppnås.

Det föreslås att lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda ändras så att innehållet i specialomsorgerna minskar betydligt, eftersom största delen av de tjänster som för närvarande ingår i den lagen ska ingå i den nya lagen om funktionshinderservice. Det föreslås att service och stöd således i första hand ska ordnas i enlighet med den nya lagen om funktionshinderservice också för personer som avses i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. I detta skede skulle dock de bestämmelser som gäller ordnande av specialomsorger oberoende av en persons vilja, stärkande av självbestämmanderätten och användning av begränsningsåtgärder inom specialomsorger kvarstå i lagen. Avsikten är att de ska överföras till en ny lag som är under beredning. Dessutom föreslås det att de bestämmelser i lagen som överlappar den övriga lagstiftningen och som annars blivit onödiga ska upphävas.

Propositionen innehåller bestämmelser om stödjande av medbestämmande och delaktighet för personer med funktionsnedsättning vid bedömningen av servicebehovet, planeringen av tjänsterna samt om stöd som ordnas vid uppföljningen i fråga om tillhandahållandet och genomförandet. Det föreslås att bestämmelserna om klientprocessen kompletteras med ändringar i socialvårdslagen i fråga om tidpunkten för inledande av bedömningen av servicebehovet, klientplanens innehåll och beslutsfattandet. Målet är att funktionsförmågan och servicebehovet för en person med funktionsnedsättning ska bedömas i olika omvärldar och närmiljöer och att förändringar i dessa ska beaktas. Det föreslås att klientplanen ska innehålla en redogörelse för hur livssituationen och omvärlden för personen med funktionsnedsättning påverkar funktionsförmågan samt klientens förslag till hur servicen ska produceras.

Det föreslås att den särskilda servicen enligt den föreslagna lagen om funktionshinderservice ska vara avgiftsfri på samma sätt som enligt den nuvarande lagstiftningen. Bestämmelser om avgiftsfria tjänster och om klientavgifter finns i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Därtill föreslås ändringar i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelserna i lagen om funktionshinderservice om särskilt stöd för delaktighet och stöd i att fatta beslut vilka ordnas som särskilt stöd föreslås dock träda i kraft den 1 januari 2025.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.